

Bielsko – Biala, 27 listopada 2008 r.

Trybunał Konstytucyjny
al. Jana Christiana Szucha 12 A
00-918 Warszawa

Skarżący: B O

reprezentowana przez radcę prawnego Miroslawa Hejosa, Kancelaria Radcy Prawnego, 43-365 Wilkowice ul. Wierzbowa 49, Kt-B 399.

SKARGA KONSTYTUCYJNA

Na podstawie art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, działając w imieniu skarżącego, zarzucam naruszenie art. 32 oraz art. 65 ust. 1 Konstytucji RP przez przepisy ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o utworzeniu Wojewódzkich Kolegiów Skarbowych oraz o zmianie niektórych ustaw regulujących zadania i kompetencje organów oraz organizację jednostek organizacyjnych podległych ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych (Dz. U. Nr 137 poz. 1302), a to art. 32 ust. 1, 3-6, zwanej w dalszej części skargi ustawą konsolidacyjną.

Pomimo, iż ww. przepisy utraciły moc przed złożeniem niniejszej skargi (ustawa z dnia 23.08.2007 r. o zniesieniu Wojewódzkich Kolegiów Skarbowych Dz. U. Nr 171, poz. 1207), to jednak wydanie przez Trybunał Konstytucyjny wyroku w sprawie tego aktu jest konieczne dla ochrony konstytucyjnych wolności i praw zarówno skarżącego jak też wszystkich funkcjonariuszy celnych, którzy zostali zwolnieni ze służby celnej na podstawie tej ustawy.

Naruszenie zasady równości wobec prawa jak też wolności wyboru miejsca pracy spowodowało konieczność odejścia ze służby celnej wielu osób – specjalistów z wieloletnim stażem pracy w służbie celnej. Osoby te w wielu przypadkach nie mogły, m.in. ze względu na wiek i specjalizację, znaleźć

pracy w innym zawodzie i zostały, wskutek obowiązywania ustawy konsolidacyjnej, pozbawione możliwości wykonywania pracy.

Dlatego też orzeczenie Trybunału będzie miało dla ich sytuacji oraz ochrony podstawowych praw i wolności w demokratycznym państwie ogromne znaczenie.

Na podstawie ustawy konsolidacyjnej zostały wydane decyzje administracyjne Dyrektora Izby Celnej w K : Nr

ma z dnia 13 marca 2006 r., która utrzymywała w mocy decyzję tego organu Nr z dnia 13 listopada 2003 r.

Decyzje te naruszyły zasadę równości wobec prawa określoną w art. 32 Konstytucji RP, a także wolność wyboru miejsca pracy, określoną w art. 65 ust. 1 Konstytucji RP.

W odniesieniu do art. 32 Konstytucji RP wydane decyzje spowodowały nierówne traktowanie funkcjonariuszy celnych, którzy byli zwalniani ze służby w oparciu o przepisy ustawy konsolidacyjnej oraz innych funkcjonariuszy, wyłącznie do których stosowano przepisy ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 72 poz. 802 z późn. zm.)

W odniesieniu do art. 65 ust. 1 Konstytucji RP wydane decyzje uniemożliwiały swobodny wybór przez funkcjonariuszy celnych miejsca pracy i stawiały ich przed koniecznością podjęcia decyzji o dalszym miejscu życia i pracy w terminie 10 dni od otrzymania propozycji przeniesienia.

Decyzje wskazane powyżej mają charakter ostateczny. Zostały one przez skarżącego zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, który w dniu 27 marca 2007 r. oddalił skargę (sygn. akt:

).

Skarżący złożył następnie skargę kasacyjną od tego wyroku do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie, który wyrokiem z dnia 4 lipca 2008 r. oddalił skargę (sygn. akt:).

Jak bezpośrednio wynika z treści uzasadnienia wyroku jego podstawę stanowiła wykładnia przepisu art. 32 ustawy konsolidacyjnej.

Wyrok wraz z uzasadnieniem został doręczony pełnomocnikowi skarżącego w dniu 28 sierpnia 2008 r.

Mając powyższe na uwadze wnoszę o:

1. Stwierdzenie niezgodności z Konstytucją art. 32 ust. 1, 3 – 6 ustawy konsolidacyjnej,
2. zasądzenie kosztów zastępstwa postępowania, w tym kosztów reprezentowania przez radcę prawnego, według norm przepisanych.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 32 Konstytucji RP wszyscy są wobec prawa równi.

Ta konstytucyjna zasada równości jest podstawową zasadą państwa prawnego i powinna wyznaczać treść szczegółowych regulacji wolności, praw i obowiązków człowieka i obywatela.

Wielokrotnie o znaczeniu konstytucyjnej zasady równości wypowiadał się m.in. Trybunał Konstytucyjny zaznaczając, iż wynika z niej dla ustawodawcy obowiązek równego traktowania obywateli. Z zasady równości wynika więc nakaz jednakowego traktowania wszystkich obywateli w obrębie określonej klasy (kategorii). Wszystkie podmioty charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną (relewantną) powinny być potraktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez zróżnicowań, zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących (orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 12 grudnia 1994 r., sygn. K. 3/94, OTK w 1994 r., cz. II, s. 141 -142). Zasada równości wymaga, aby podmioty traktowane były w równym stopniu równo, jeśli charakteryzują się daną cechą istotną.

Taką istotną cechą w przypadku skarżącego jest wykonywanie przez niego obowiązków funkcjonariusza celnego na równi z innymi osobami zatrudnionymi w takim samym charakterze i na takich samych stanowiskach.

Tymczasem art. 32 ustawy konsolidacyjnej, określając warunki przeniesienia pracowników i funkcjonariuszy celnych do innych jednostek na podstawie propozycji złożonej w terminie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy,

powodował, że funkcjonariusze, którym tak propozycja została złożona znajdowali się w gorszej sytuacji niż pozostali.

Wiazało się to przede wszystkim z wyłączeniem stosowania wobec takich funkcjonariuszy przepisów ustawy o Służbie Celnej. Stanowisko takie potwierdziły w swoich wyrokach sądy administracyjne orzekające w sprawach skarg złożonych przez skarżącego. Przepis art. 32 został uznany za przepis szczególny wobec uregulowań ustawy statutowej dla funkcjonariuszy celnych, a więc ustawy o Służbie Celnej. Spowodowało to wyłączenie tych funkcjonariuszy spod przepisów tej ustawy oraz stosowanie do nich o wiele mniej korzystnych zasad i warunków dotyczących przenoszenia do innych izb celnych niż przepisów, które stosowano do innych funkcjonariuszy celnych.

Przepisy ustawy konsolidacyjnej z założenia przewidywały więc nierówne i mniej korzystne traktowanie funkcjonariuszy przenoszonych na podstawie art. 32 tej ustawy.

Różnice pomiędzy tym przepisem, a przepisami ustawy o Służbie Celnej były znaczące w zakresie uregulowań dotyczących samej procedury przenoszenia funkcjonariuszy.

Ponadto różnice dotyczyły kwestii związanych ze świadczeniami należnymi funkcjonariuszowi celnemu. Zgodnie z art. 18 ust. 3 ustawy funkcjonariuszowi w związku z przeniesieniem do służby w innej miejscowości przysługuje jednorazowe świadczenie pieniężne na zagospodarowanie w wysokości jednomiesięcznego uposażenia, należnego w dniu przeniesienia, w wypadku gdy łączy się z tym zmiana miejsca zamieszkania.

Natomiast zgodnie z art. 20 ustawy przeniesienie funkcjonariusza celnego do innej miejscowości, z której dojazd jest znacznie utrudniony, wymaga zapewnienia funkcjonariuszowi odpowiednich warunków mieszkaniowych z uwzględnieniem jego sytuacji rodzinnej. W takim wypadku funkcjonariuszowi przysługuje również zwrot kosztów przeniesienia, w tym zwrot kosztów podróży.

Dodatkowo wydane na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 kwietnia 2000 r. w sprawie przyznawania

świadczeń związanych z przeniesieniem funkcjonariusza celnego do pełnienia służby w innej miejscowości (Dz. U. z 2000 r. Nr 36 poz. 403), określa jakie świadczenia powinien otrzymać funkcjonariusz celny w sytuacji gdy zachodzi potrzeba jego przeniesienia. Oprócz zapewnienia lokalu mieszkalnego funkcjonariusz powinien otrzymać zwrot kosztów podróży, diety, dodatek za rozłakę przysługujący za każdy dzień rozłaki, zwrot kosztów przejazdu do miejsca stałego zamieszkania itd.

Skarżący nigdy nie otrzymał dokumentu określającego takie warunki. Otrzymał jedynie w dniu 30 października 2003 r. propozycję przeniesienia do Izby Celnej w Przemyśle, z określeniem stanowiska służbowego, stopnia służbowego, grupy uposażenia zasadniczego, dodatku za stopień służbowy oraz dodatku za wieloletnią służbę.

Brak było w tej propozycji określenia jakichkolwiek świadczeń, o których mowa w ustawie o Służbie Celnej czy też we wskazanym powyżej rozporządzeniu Ministra Finansów.

Należy tym samym jednoznacznie stwierdzić, że w wyniku wprowadzenia w stosunku do funkcjonariuszy celnych przepisu art. 32 ustawy konsolidacyjnej, zostali oni pozbawieni uprawnień, które przysługiwałyby im na podstawie przepisów ogólnych. Co więcej pozbawienie to nastąpiło bez żadnego uzasadnienia i powodowało nierówność traktowania osób znajdujących się w takiej samej sytuacji i wykonujących takie same czynności i zadania.

Mając to uwadze na bezsprzecznym jest stwierdzenie, że regulacja art. 32 ustawy konsolidacyjnej spowodowała naruszenie konstytucyjnej zasady równości wobec prawa określonej w art. 32 Konstytucji RP.

Naruszyła ona również wynikającą z zasady państwa prawnego, wyrażonej w art. 2 Konstytucji RP, zasadę ochrony praw nabytych, która zakazuje arbitralnego znoszenia lub ograniczania praw podmiotowych przysługujących jednostce, a co w tym przypadku miało miejsce i wiązało się z założeniem przez przepisy ustawę konsolidacyjnej nierównego traktowania funkcjonariuszy celnych.

Kolejną kwestią jest naruszenie przez przepis art. 32 ustawy konsolidacyjnej wolności wyboru miejsca pracy przez funkcjonariuszy celnych.

Zgodnie z art. 65 ust. 1 Konstytucji RP każdemu zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy.

Tymczasem wskutek uchwalenia ustawy konsolidacyjnej funkcjonariusze celni zostali postawieni przez koniecznością podjęcia niezwłocznej wręcz decyzji dotyczącej ich dalszej pracy i życia, w wyniku czego mogło dojść, i w wielu przypadkach doszło, do niekorzystnych skutków społecznych związanych z utratą pracy i rozpadem więzi rodzinnych.

Wolność wyboru miejsca pracy może być oczywiście ograniczona przez ustawę, jednakże akt normatywny nie może powodować stawiania jednostki w sytuacji, w której zostaje ona zaskoczona podjętymi wobec niej działaniami i ma na podjęcie „życiowych” decyzji wyłącznie 10 dni, co przewidywał art. 32 ust. 4 ustawy konsolidacyjnej.

Funkcjonariusze celni, wobec których został zastosowany przepis art. 32 tej ustawy, zostali pozbawieni wolności dokonania wyboru miejsca pracy, gdyż trudno za taką wolność uznać postawienie im ultimatum, iż albo przyjmą propozycję przeniesienia do pracy na wschodniej granicy, albo zostaną zwolnieni ze służby.

Tym samym naruszono wolność określoną w art. 65 ust. 1 Konstytucji RP.

Rozpatrując niniejszą sprawę należy mieć również na uwadze fakt, iż nieprawidłowości związane z alokacją służb celnych w oparciu o ustawę konsolidacyjną zauważył również Rzecznik Praw Obywatelskich, który w dniu 25 listopada 2003 r. wystąpił do Ministra Finansów o zajęcie stanowiska w tej sprawie (sygn.: RPO/455054/03/IX), wyrażając swoje zaniepokojenie naruszeniem przez przedmiotową ustawę przepisów prawa oraz podstawowych praw i wolności konstytucyjnych.

Znamiennym jest fakt, iż w odpowiedzi na to wystąpienie Minister Finansów, w piśmie z dnia 8 stycznia 2004 r. przyznał, że proces alokacji służb celnych był obciążony wadami, w związku z czym polecił szczegółowe rozpoznanie sytuacji osobistej przenoszonych funkcjonariuszy celnych i ponowne zbadanie ich odwołań. Niestety to stanowisko nie zostało wzięte pod uwagę

ani przez organ wydający decyzję, ani przez sądy administracyjne orzekające w sprawie.

Mając na uwadze wszystkie powyżej przedstawione wywody należy stwierdzić, że przepis art. 32 ustawy konsolidacyjnej naruszył zarówno zasadę równego traktowania wobec prawa wszystkich funkcjonariuszy celnych, jak też pozbawił ich wolności dokonania wyboru miejsca pracy. Dlatego też niniejsza skarga jest w pełni uzasadniona.

RADCA PRAWNY

Mirosław Hejosz